

Sigues tu
Eines i actius
per a la salut

 Dipsalut
Organisme de Salut Pública
de la Diputació de Girona

Sigues tu
Eines i actius
per a la salut

Dipsalut
Organisme de Salut Pública
de la **Diputació de Girona**

Dipsalut
Organisme de Salut Pública
de la **Diputació de Girona**

Fundesplai
Fundació Catalana de l'Esplai

EL ROL DOCENT

SIGUES TU AMB TU
SIGUES TU AMB EL GRUP
SIGUES TU A LA PRÀCTICA

Aquest document és un recull d'algunes pautes que poden ser útils per acompanyar l'alumnat des d'una visió de l'educació «justa, equitativa, positiva i emocional» a partir de les habilitats per a la vida, on l'infant és el protagonista.

Ens centrem en tres apartats:

«Sigues tu» amb tu: el paper i l'actitud de la persona docent és indispensable a l'hora de treballar qualsevol temàtica a l'aula i de facilitar el creixement de les habilitats personals de l'alumnat. Per aquest motiu, el docent és el recurs més preuat.

«Sigues tu» amb el grup: aprofitem les experiències que comparteix l'alumnat com a font d'informació. La diversitat d'aquestes i de les emocions que senten davant la mateixa situació esdevenen un aprenentatge per si mateixes, i una eina per escoltar i recollir possibles necessitats.

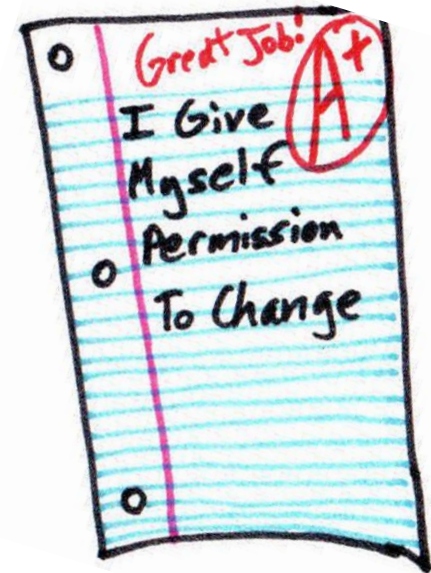
«Sigues tu» a la pràctica: els continguts i la metodologia del programa *Sigues tu* són de condició humana, per tant, es poden desenvolupar des del **respecte, la tolerància i la humilitat.**

SOM-HI?

«Sigues tu» AMB TU

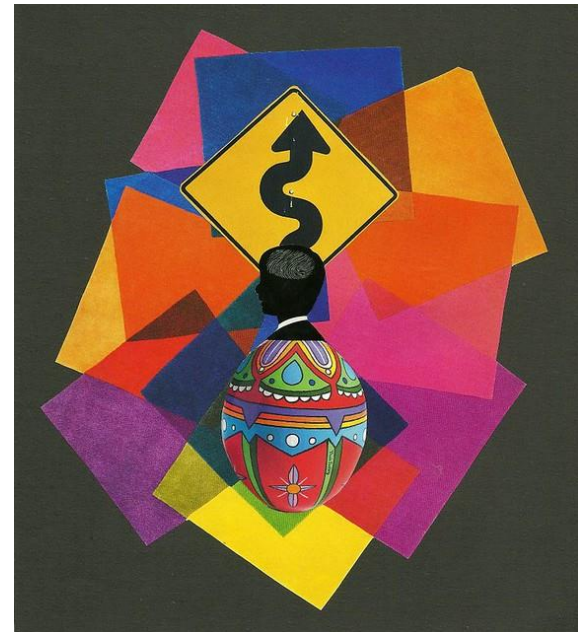
Aquests aspectes ens poden ajudar a plantejar-nos i a pensar la manera de treballar. En una escala de l'1 al 10, com et valoraries avui i ara?

- **AUTENTICITAT:** puc ser jo mateix/a, quan soc a l'aula? Quin rol tinc amb l'alumnat?
- **INTROSPECCIÓ:** em dedico temps a mi?, a pensar i sentir com estic, què necessito, com m'afecta el que passa a l'aula?
- **AUTOCONEIXEMENT:** em conec en els diferents contextos? I en les meves relacions?

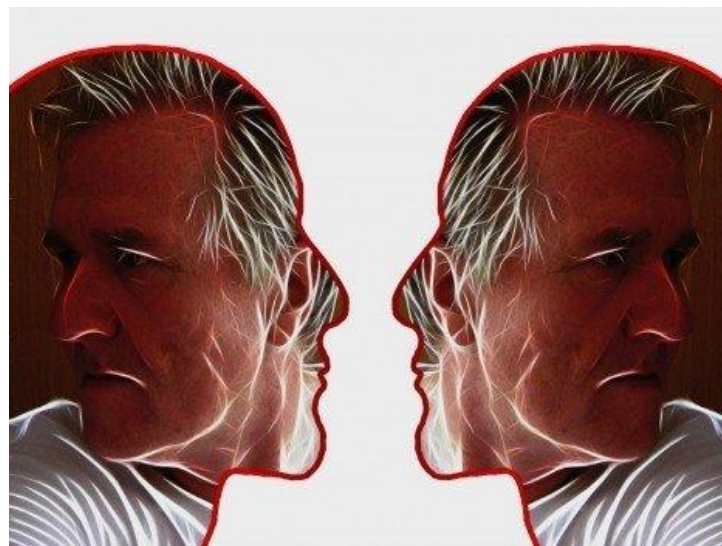
«Sigues tu» AMB TU

- **APTITUDS:** soc conscient del que sé fer bé, dels meus punts forts?
- **LIMITACIONS:** soc conscient del que no faig tant bé? Puc demanar ajuda o em resulta difícil fer-ho?
- **ACTITUD:** conec la meva resposta davant les diferents situacions del dia a dia? Això em permet anticipar-me o parar abans de donar certes respostes?

«Sigues tu» **AMB TU**

- **AFRONTAMENT DE LES DIFICULTATS:** tinc mecanismes i estratègies, personals, per afrontar les situacions complicades?
- **COMUNICACIÓ:** quin model comunicatiu estableixo amb mi? Soc més dur/a i menys empàtic/a amb la meva persona?

COM A DOCENT, EL MILLOR RECURS QUE POTS OFERIR A L'ALUMNAT ETS TU.

«Sigues tu» AMB TU

- T'ha resultat fàcil valorar-te?
- Com et sents amb les puntuacions que t'has posat?
- T'agradaria millorar algun d'aquests aspectes?
- Creus que mantindries la puntuació si ho repetissis al llarg del curs?

És interessant pensar-se de forma freqüent, així anem agafant consciència de com actuem i podem practicar aquells aspectes que ens agradaria millorar de nosaltres mateixos/es.

«Sigues tu» AMB TU

Pràctica per reeducar la ment*

Les primeres **emocions** que genera una situació estan influenciades per una sèrie de **distorsions cognitives** que donen lloc a **pensaments** i posteriors **conductes** que dificulten la solució de la situació.

A continuació us mostrem un llistat de les distorsions cognitives més freqüents, i un altre de com crear nous pensaments. Us pot ajudar a respondre millor a una situació desagradable i viure-la de manera més saludable. Trobareu una taula d'exemple, que us pot servir d'exercici personal.

* J. L. Bimbela

«Sigues tu» AMB TU

DISTORSIONS COGNITIVES

- 1- Filtre mental negatiu: veure només el que és negatiu.
- 2- Etiquetar: ets un fracàs, ets un/a pesat/da, ets un/a despistat/da...
- 3- Generalitzar: sempre, tot, mai, res, impossible...
- 4- Catastrofisme: pensar el pitjor, preveure el pitjor: «segur que...», «i si...?».
- 5- Lectura mental (bola de vidre): suposar el que pensa l'altra persona o les raons del que fa.
- 6- Dramatització: «terrible, horrorós, fatal, horrible...».
- 7- Creure's responsable de tot: «tot és culpa meva».
- 8- No creure's responsable de res: «jo no he sigut».
- 9- Ús d'*hauria de...* enlloc de *m'agradaria...*: convertir un desig en una obligació.

«Sigues tu» AMB TU

Crear nous pensaments

- 1- Filtre mental negatiu: **identificar el que està bé i reforçar-ho. Intentar canviar el que està malament.**
- 2- Etiquetar: **quedar-se amb els fets i descobrir les causes reals (canviar el ser per l'estar).**
- 3- Generalitzar: **matisar i concretar.**
- 4- Catastrofisme: **probabilitat real.**
- 5- Lectura mental (bola de vidre): **no suposar (preguntar, observar).**
- 6- Dramatització: **ajustar adjectius i expressions.**
- 7- Creure's responsable de tot: **identificar el que és responsabilitat meva.**
- 8- No creure's responsable de res: **assumir les pròpies responsabilitats.**
- 9- *Ús d'hauria de...* enlloc de *m'agradaria...*: **separar els desitjos de les obligacions.**

Practicar una situació professional

Situació: demano els treballs a l'alumnat. Un alumne no l'ha fet, i sempre és el mateix.

Emocions: ràbia, culpabilitat, frustració, impotència, irritació, preocupació.

Emocions	Pensament	Distorsió	Nous pensaments	Noves emocions
Irritació	«És un desastre», «No és responsable»	Etiquetatge	«Avui no ha entregat el treball», «Fa uns bons exàmens»	Calma
Preocupació	«Em preocupa molt que empitjori i l'hagi de suspendre»	Catastrofisme	«Només estem al primer trimestre», «Pot aprendre a responsabilitzar-se»	Tranquil·litat

«Sigues tu» AMB EL GRUP

El grup classe, amb la seva diversitat i les emocions que se'n deriven, ens ofereix experiències molt riques. La manera de fer, estar i sentir del grup i amb aquest permet que aquestes siguin una font d'aprenentatge. Alguns punts metodològics que ens poden ajudar són:

- **LA PRESÈNCIA:** per arribar a l'alumnat és important la presència: «Estic aquí i et veig». Moltes vegades el grup ens pot allunyar d'aquesta presència i de voler descobrir l'altre com a individu.
- **L'EXPRESSIÓ:** permetre que cadascú expressi com se sent, sense minimitzar-ne les emocions, ajuda l'alumnat a normalitzar-les i integrar-les, a créixer i a formar-se com a persones.
- **LA DIVERSITAT:** davant d'una mateixa situació podem viure i sentir una experiència diferent. Totes són importants i vàlides.
- **L'ESPAI:** hem d'aconseguir que sigui de confiança, d'enfortiment dels vincles i de respecte.

«Sigues tu» AMB EL GRUP

- **AUTENTICITAT:** actuar en consonància i coherència amb el que sentim ens ajuda a desenvolupar les propostes i ens facilita la relació amb el grup.
- **ESCOLTA ACTIVA:** escoltar amb intenció de comprendre, sense jutjar, i fer preguntes obertes, fa que el grup s'expressi amb més confiança i tranquil·litat.
- **CANVIS:** acceptar els canvis (físics, emocionals i socials) que viu el grup i cada individu ens ajuda a entendre tothom.
- **INDAGACIÓ FENOMENOLÒGICA:** confiar en el contingut espontani que ofereix el grup; potser no estava previst, però si confies en el moment pot ser molt ric i profitós.

«Sigues tu» AMB EL GRUP

- **INDIVIDUALITAT:** fomentar la particularitat de cada individu i evitar comparacions o judicis entre els membres del grup en facilita la col·laboració i en promou la cohesió.
- **FRUSTRACIONS:** atendre i gestionar les frustracions de l'alumnat evita que esdevinguin un problema de grup.
- **VALORS:** la cura, la solidaritat, les relacions, la confiança, la generositat, la responsabilitat individual i col·lectiva, el valor de l'amistat, la serenitat, la salut... A aquestes edats, tots aquests aspectes estan en joc i consolidant-se, per tant, pot ser un bon moment per posar nom a aquests valors i acompanyar-los, pensar si hi ha hagut una redescoberta i treballar-los a partir de les habilitats (tant en l'àmbit individual com social).

«Sigues tu» AMB EL GRUP

La **comunicació** coherent i respectuosa pot transformar d'una manera profunda la base mateixa de l'ensenyament. En aquesta línia, en **J. L. Bimbela*** ens planteja:

- «Com a docents, som conscients de l'impacte que tenen les nostres paraules en la vida de l'alumnat? I de com la nostra comunicació està influenciada per les nostres emocions i sentiments?».

J. L. Bimbela*

«Sigues tu» AMB EL GRUP

Quines frases utilitzes més per comunicar-te amb l'alumnat?

- Perdonà'm, **PERÒ** si tu...
- Tu **MAI** / Tu **SEMPRE**...
- No és veritat / No et crec...
- No siguis tant / **ETS**...
- No ho aconseguiràs...
- Perquè ho dic jo...
- Ja t'ho vaig dir...
- Ho faig perquè t'estimo...
- A mi em fa més mal que a tu...
- Si us plau...
- Gràcies...
- Perdonà...
- Em sap greu...
- Què et sembla si...
- He vist / observat / m'he fixat...
- Entenc (el teu punt de vista, que estiguis enfadat/da)...

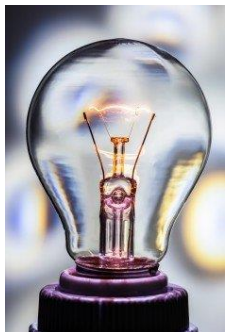
Les frases de l'esquerra es consideren paraules tòxiques, perquè no ajuden l'alumnat a desenvolupar-se emocionalment. Les de la dreta són paraules que sanen, assertives i que col·laboren en el creixement.

Quan ens comuniquem, no sempre utilitzem només les paraules tòxiques o les sanadores, però ens podem fixar en quin tipus de comunicació utilitzem més.

**NO ÉS només EL QUE DIUS,
SINÓ COM HO DIUS!**
PARAULES 10 %
TO DE VEU 40 %
EXPRESSIÓ CORPORAL 50 %

«Sigues tu» A LA PRÀCTICA

A l'hora de dur a terme les sessions proposades pel programa *Sigues tu*, hem de tenir present que consten de tres fases ben diferenciades en el temps i alhora interrelacionades: abans, durant i després.

ABANS →

1. Prepara la sessió: implica mirar-se l'habilitat que es vol treballar i les dinàmiques que la componen. També va bé repassar els conceptes bàsics, fer un cop d'ull a les reflexions prèvies i al marc pedagògic del material del *Sigues tu*, veure quin lloc ocupa l'habilitat o aspecte que volem treballar i com fer-ho amb el nostre grup.

2. Busca alguna altra dinàmica per fer dins la sessió, un pla B, per si a l'alumnat li costa participar o bé està massa esverat. Com a docent, coneixes el grup, les seves necessitats i en quin tipus d'activitats es pot sentir més còmode.

«Sigues tu» A LA PRÀCTICA

DURANT →

- 1. El centre de les sessions és l'alumnat**, no la figura del docent. Per això et proposem que us col·loqueu en cercle.
- 2. Fes moltes preguntes.** No cal que donis una resposta a tot el que contesten. A vegades n'hi ha prou amb un «gràcies per compartir».
- 3. Si no saps la resposta** a alguna de les aportacions d'un/a alumne/a, i se't demana, pots: obrir la pregunta a la resta del grup, o bé reconèixer que no en saps la resposta i que intentaràs buscar-la o, fins i tot, donar una font on qui ho desitgi pugui trobar-la.

«Sigues tu» A LA PRÀCTICA

4. Mostra interès per les persones que tens davant. La millor manera de fer-ho és escoltant activament o parafrasejant.

5. Una manera de crear un clima de confiança és explicar una experiència pròpia. També pots deixar clar que poden compartir el que vulguin, que els exercicis proposats són confidencials. Compartir ajuda a afrontar els problemes, i el simple fet d'expressar-los en veu alta ens ajuda a reduir la tensió.

6. Posar paraules a sentiments de vegades pot ser difícil. Els pots ajudar fent-los preguntes directes.

7. És molt important acompanyar les aportacions sense valorar-les i evitar caure en el judici.

«Sigues tu» A LA PRÀCTICA

8. Si veus el grup molt apagat, pots proposar una dinàmica més moguda per activar-lo. Si el veus molt esverat, utilitza una dinàmica més introspectiva, de reflexió, individual...

9. Les sessions depenen de molts factors que no pots controlar: el moment del dia, la meteorologia, el dia de la setmana, la situació personal de cadascú, la situació general del grup, la proposta, la teva situació personal...

10. Fer un tancament de la sessió és important. Preveu un temps perquè qui vulgui pugui compartir què ha après, quines reflexions ha fet, si vol aportar alguna altra cosa...

«Sigues tu» A LA PRÀCTICA

DESPRÉS →

- 1. Reflexiona** sobre com ha anat i si hi ha alguna cosa que faries diferent.
- 2. Pregunta't** si cal estirar del fil del que heu treballat i com pots fer-ho.
- 3. Programa** com continuaràs l'activitat.
- 4. Busca un moment** per parlar amb la persona que creus que pot haver quedat afectada. Escolta-la, ofereix-li el teu suport i, si cal, recursos d'ajuda.

GRÀCIES!

GAUDEIX DE LES SESSIONS!

